

Sesida dals

27 d'avrigl 2021

Communitgà ils

30 d'avrigl 2021

Protocol nr.

392/2021

Incumbensa Pajic

concernent il dretg d'autodeterminaziun a la fin da la vita
en chasas da personas attempadas e da tgira

Resposta da la Regenza

Areguard il suicidi è la giurisprudenza svizra da l'opiniun che la singula persuna haja la libertad da decider sezza davart la moda e maniera e davart il mument da la terminaziun da l'atgna vita. Quest dretg resulta d'ina vart da la libertad persunala tenor l'art. 10 al. 2 da la Constituziun federala (Cst.; CS 101). Da l'autra vart represchenta el in aspect dal dretg sin respect da la vita privata tenor l'art. 8 cifra 1 da la Convenziun europeica dals dretgs umans (CEDU; CS 0.101). Il dretg sin l'atgna mort resulta dentant er en general dal dretg sin respect da la dignitad umana (art. 7 Cst.). Dal dretg sin l'atgna mort sto dentant vegnir cunfinada la pretensiun sin sustegn al suicidi envers il stadi u envers terzas personas. Ina persuna che vul murir n'ha betg il dretg da survegnir sustegn al suicidi u schizunt agid activ a la mort, sch'ella n'è betg en cas da metter sezza ina fin a sia vita (DTF 133 I 55 consideraziun 6.2.1). Er sche la lescha prevesess in dretg sin agid al suicidi per las abitantas ed ils abitants da chasas da personas attempadas e da tgira resp. sche las instituziuns avessan l'obligaziun d'admetter l'agid al suicidi, n'existiss per l'instituziun pia nagina obligaziun da prestaziun positiva u da prestar agid al suicidi.

La libertad da cretta e da conscienza tenor l'art. 15 Cst. cuntegna la libertad da defender las persvasiuns religiusas ed ideologicas persunalas e da sa cumportar correspondentamain. D'ina vart garantescha ella la libertad da la singula persuna da pudair concepir – suletta u en cuminanza e senza il minim dischavantatg giuridic – sia relaziun tar la religiun en la furmaziun d'ina persvasiun fin al confess. Da l'autra vart po ina persuna er sa referir a questa libertad, sch'il stadi pretenda ch'ella tolerechia ina tscherta acziun dal stadi u da terzas personas e sche questa acziun collidecha cun sia conscienza. Uschia po la libertad da cretta e da conscienza vegnir fatg valair da differentas personas participadas sco dretg individual. Tranter auter po pia il persunal da tgira che lavura primarmain per intents da tgira u per intents palliativs en ina instituziun, sa referir directamain a la libertad da cretta e da conscienza. La finala po er la chasa da personas attempadas e da tgira esser sezza subject giuridic da la libertad da cretta e da conscienza, dentant mo, sch'ella persequitescha – tenor ses statuts – ina finamira religiusa u ecclesiastica (cf. DTF 142 I 195).

Tgi che sustegna in uman da realisar ina conclusiun gia prendida da far suicidi, na vegn betg chastià tenor l'art. 114 dal Cudesch penal svizzer (CP; CS 311.0), sche la persuna che vul murir è abla da giuditgar, sch'ella po agir sezza e sche la gidantra u il gidanter n'agescha betg per motivs egoistics. Ord vista dal dretg penal è l'agid al

suicidi problematic tranter auter, sche l'act da suicidi n'è betg vegnì exequì en atgna responsabladad u sche la persuna che vuleva far suicidi n'era betg abla da giuditgar. La persuna che vul far suicidi sto adina avair la controlla exclusiva da l'acziun mortala e sto plinavant adina pudair giuditgar raziunalmain sia acziun. En il cas ideal ston questas premissas vegnir documentadas cleramain, eventualmain cun in video.

En il chantun Grischun n'exista nagina regulaziun legala dal tema "agid a la mort". L'accumpagnament al suicidi en chasas da persunas attempadas e da tgira vegn tematisà gia oz en il rom dal process da la permissiun da manaschi. En las chasas da persunas attempadas e da tgira vegn el dentant pratigà en differenta moda e maniera. Sch'ina instituziun admetta l'agid a la mort en sias localitads u betg, vegn decidì dals purtaders ensemen cun la direcziun da la chasa da dimora e cun la direcziun da la tgira. Oz è l'accumpagnament al suicidi permiss gia en differentas chasas da persunas attempadas e da tgira en il chantun Grischun. Il Post specialisà per spitex e vegliadetgna da l'Uffizi da sanadad n'ha survegnì fin ussa ni ina dumonda da project da la Federaziun grischuna "Chasas ed ospitals" concernent in'execuziun unitara da l'agid a la mort en il chantun ni ina reclamaziun ch'in accumpagnament al suicidi n'haja betg dastgà vegnir realisà.

Tenor l'art. 36 al. 1 Cst. dovra mintga restricziun d'in dretg fundamental ina basa legala; restricziuns engrevgiantas ston esser previsas en la lescha sezza (DTF 139 I 280, consideraziun 5.1, p. 284, e renviaments citads); exceptads èn cas d'in privel serius, direct e smanatschant. Ultra da quai sto mintga restricziun d'in dretg fundamental esser giustifitgada tras in interess public u tras la protecziun d'in dretg fundamental da terzas persunas e star en ina proporziun adequata cun la finamira persecutada (cf. art. 36 al. 2 e 3 Cst.). Ina disposiziun correspondentia sto ademplir questas premissas. Quai basegna in'examinaziun giuridica. Pervia da la chargia da lavur actuala da las collavuraturas e dals collavuratur da l'Uffizi da sanadad n'è ina tala betg stada pussaivla.

Sa basond sin questas explicaziuns propona la Regenza al Cussegl grond da midar questa incumbensa sco suonda:

I stoppia vegnir stgaffi in artitgel da lescha che conceda ad abitantas ed abitants d'instituziuns tenor l'art. 17 al. 1 lit. c da la Lescha davart la protecziun da la sanadad en il chantun Grischun (Lescha da sanadad, LSan; DG 500.000), las qualas vegnan sustegnidas cun meds finansials publics, il dretg da clamar en questa instituziun l'agid d'organisaziuns externas per in suicidi accumpagnà. Quai resguardond las disposiziuns che valan en Svizra per in suicidi accumpagnà.

En num da la Regenza

Il president:

Dr. Mario Cavigelli

Il chancelier:

e.sub. lic. iur. W. Frizzoni